

Van school naar duurzaam werk

Voorsorteren op invoering

Met de wet Van school naar duurzaam werk krijgen scholen, Doorstroompunten en arbeidsmarktregio's meer mogelijkheden om jongeren tot 27 jaar te ondersteunen bij de overgang van school naar werk en bij het behouden van werk. De focus ligt op jongeren die ongeacht de stand van de economie moeite hebben om aan het werk te komen en te blijven. Wat gebeurt er in de regio's nu de invoering van de wet is uitgesteld van 1 augustus 2025 naar 1 januari 2026?

Tekst Yolenthe van der Ree **Illustratie** Welmoet de Graaf

Uitstel van inwerkingtreding betekent in elk geval niet dat de voorbereidingen stilliggen. Niet voor de Doorstroompunt-regio's Zuid-Holland Zuid en Rijnmond. Doorstroomcoördinatoren Reimke Willemze en Marina Smits vertellen aan Ingrado Magazine over de stappen die zij zetten op weg naar 2026. 'We kunnen

regionaal de samenwerking al opzoeken. Doel van de wet is meer jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt naar school en werk helpen. Daarbij betekent een startkwalificatie niet langer dat je niet kwetsbaar bent. Daar zijn we heel blij mee en daar sorteren we graag op voor.'

Samenwerking

De samenwerking in haar regio is altijd al stevig, zegt doorstroomcoördinator Reimke Willemze van Zuid-Holland Zuid. 'Sinds 2017 werken Doorstroompunt en sociale diensten nauw samen in de begeleiding van de groep jongeren van 23 tot 27 jaar. Wij voeren de begeleiding

Planning wetsvoorstel Van school naar duurzaam werk

uit in opdracht van de sociale diensten. Deze wet is een stimulans daar vooral mee door te gaan en maakt het eigenlijk alleen maar beter. Nu bereikt de informatie ons vertraagd waardoor het voorkomt dat we op de stoep staan bij een jongere die inmiddels al een paar maanden aan het werk is. Onder de nieuwe wet beschikken wij direct over de actuele informatie.'

Nieuwe partners in de samenwerking zijn de arbeidsmarktregio's. En daar ligt meteen een uitdaging, aangezien die regio's vaak niet overlappen met de Doorstroompunt-regio's. Zo heeft het Doorstroompunt Zuid-Holland Zuid te maken met tien gemeentes, drie arbeidsmarktregio's en twee mbo-instellingen.

Reimke Willemze: 'Een andere verandering is dat het mbo moet gaan samenwerken met de sociale diensten. Het mbo krijgt nazorgplicht (verlengde loopbaanoriëntatie) van een jaar voor gediplomeerde

studenten die kwetsbaar zijn in het vinden van werk. Het mbo bepaalt zelf welke studenten daarvoor in aanmerking komen. Als het in een jaar niet is gelukt deze studenten naar werk te begeleiden, moet de school de student warm overdragen aan de sociale dienst.'

Uitdaging

De samenwerking in Zuid-Holland Zuid kent ook uitdagingen. Reimke Willemze: 'Op bestuurlijk niveau is alles vrij overzichtelijk en goed afgestemd. We hebben met elkaar afgesproken dat we werken op basis van consensus. We moeten er samen uitkomen. Op managementniveau, in de stuurgroep, wordt het al een stuk complexer met vier samenwerkingsverbanden, drie sociale diensten en twee mbo's. Om echt iets te bereiken moeten we het eens zijn over de prioriteiten en dat kan tot stevige discussie leiden. Welke maatregelen of programma's nemen we op voor welke doelgroep?'

In de regio Rijnmond is het aantal partners dat aan tafel zit aanzienlijk: maar liefst twaalf onderwijsbestuurders, vier wethouders van de Doorstroompunt-regio en één wethouder van de arbeidsmarkt-regio. 'Dat is een erg ongelijke verhouding en dat maakt de besluitvorming spannend', zegt Marina Smits. 'Besluiten werden altijd genomen op basis van consensus. Maar je weet dat er meer spanning op gaat komen dan tot nu toe. Dus wil ik dat er een afspraak komt over hoe we die besluitvorming laten verlopen. Het wetsvoorstel zegt heel duidelijk dat er drie hoofdrolspelers zijn: contactschool, contactgemeente (Doorstroompunt), centrumgemeente (arbeidsmarkt). Het voorstel waar het bestuurlijk overleg mee akkoord is gegaan luidt 'we gaan voor consensus, tenzij...'. Eigenlijk zou je willen dat de drie hoofdrolspelers die genoemd worden in het wetsvoorstel, met stemrecht overblijven. De contactschool heeft dan een flinke uitdaging, want moet namens

Rolverdeling regionaal programma

Er is één regionaal programma waarvoor onderstaande partijen samen en gelijkwaardig verantwoordelijk zijn:

twalf onderwijspartners spreken. Je wil niet dat één onderwijsinstelling of gemeente de hele besluitvorming kan vertragen of lamleggen. Dus is de vraag welke stemverhouding we onder de stem van het onderwijs gaan leggen? Dat gesprek loopt nog.'

Maak mensen verantwoordelijk waar ze verantwoordelijk voor zijn, is de stelling van Marina Smits. 'Bij een bestuurlijk overleg zitten de bestuurders aan tafel. Punt! Zij moeten met elkaar in gesprek. Als je niet kan, dan laat je je vervangen door een andere bestuurder en niet door een directeur. Dat werkt super. Het was gebruikelijk dat als de bestuurders werden uitgenodigd, de hele regiegroep erbij zat. Doordat ze hun adviseurs bij zich hadden hoefden de bestuurders zich minder te verdiepen in het onderwerp. Nu zijn ze onder elkaar en denken ze met elkaar na over de eigen materie. Het eerste overleg was nog wat onwennig, maar we zien inmiddels dat men elkaar beter op inhoud weet te vinden'

*'Een start-
kwalificatie
betekent niet
langer dat je niet
kwetsbaar bent'*

Regionaal programma

Ondertussen zijn beide regio's druk met het schrijven van het regionaal programma. De basis daarvoor is de regio-analyse. Reimke Willemze: 'Ons regiobeeld is inmiddels klaar. We zien vrij veel uitval in het eerste en tweede leerjaar van het mbo, als studenten net 18 zijn. Dat past ook wel bij ons type regio; veel maakindustrie, maritieme industrie, ruraal gebied. Dit zijn jongeren die willen werken en niet te lang op school willen zitten. Het is de uitdaging werkgevers bereid te vinden jongeren aan te nemen en al werkende in staat te stellen een startkwalificatie te halen. Bij het opstellen

van een regionaal programma starten we vanuit wat nodig is voor jongeren. Daarbij kijken we heel strikt naar wat regulier is, naar wat tot je wettelijke taken gerekend kan worden, en naar wat de plus is. Reeds ingezette aanpakken die effectief blijken te zijn, moeten verduurzaamd worden en niet langer betaald worden uit vsv-middelen.'

Marina Smits geeft aan dat de onduidelijkheid over de financiën het maken van plannen in de weg zit. 'We weten nog niet hoeveel geld er straks naar onze regio komt. Twintig jaar lang zijn de middelen die binnenkwamen verdeeld onder de gemeentes in de Doorstroompunt-regio en de onderwijsinstellingen. Het onderwijs kreeg 90 procent van alle middelen. Na 20 jaar zijn veel goedwerkende voorzieningen in de ondersteunings- en begeleidingsstructuur op scholen structureel gemaakt. Hierdoor zitten er veel mensen met een vaste aanstelling die uit de programma-middelen worden betaald. Ik krijg nieuwe ambities en plannen nooit langs de onderwijsbestuurders als dat betekent dat deze ondersteunings- en begeleidingsstructuur omvalt. Dus ga ik uit van een overgangsfase waarin we proberen zoveel mogelijk in stand te houden wat er al is. En daarnaast wil ik proberen om een deel van de middelen op projectbasis in te zetten voor bovenschoolse en regionale voorzieningen. Dat moet de toekomst zijn. Je kunt een projectvoorstel indienen waarin je op basis van een goede analyse aangeeft waarom dit meer is dan er op grond van je wettelijke taken van je gevraagd kan worden. Daar zijn kaders voor nodig waarmee een onafhankelijke commissie de projectaanvragen kan beoordelen. Die houden we naast de regio-analyse en op basis daarvan kunnen we middelen toekennen.'

In beide regio's zijn inmiddels ook stappen gezet om jongeren te betrekken bij de samenstelling van het regionaal programma. In Zuid-Holland Zuid kwamen in de zomer, op een snikhete dag, ongeveer 20 jongeren bijeen om input te leveren. Reimke Willemze: 'Dat was een heel leuke sessie. Ik heb hen gevraagd of ze elementen uit het regiobeeld herkenden en hoe zij dachten over oplossingen. Zij gaven onder meer aan dat de beroepenoriëntatie veel beter moet. Ook vroegen ze om meer aandacht voor de financiën. Ze horen alleen over studiefinanciering, maar de meeste studenten hebben een bijbaantje en krijgen met de belastingdienst te maken. Daar weten ze weinig van.

Thema's waar de regio's minimaal afspraken over maken in het regionaal programma:

1. De wijze van samenwerking tussen scholen, gemeenten en Doorstroompunt in de overgang van school naar werk, waaronder ook het gebruik van het overgangsdokument;
2. Laagdrempelige en toegankelijke ondersteuning op de school;
3. Overstap vo-mbo, met speciale aandacht voor vso;
4. Tegengaan ongediplomeerde uitval naar werk;
5. Stimuleren duurzame arbeidsinschakeling door inzet op praktijkleren in het mbo (resultierend in mbo-verklaring of mbo-certificaat) en gebruik van sectorale ontwikkelpaden;
6. Investeren in de vakkundigheid van de uitvoerende professionals bij scholen, Doorstroompunten en gemeenten;
7. De regio moet een (relevante) groep jongeren betrekken bij de totstandkoming en uitvoering van het regionaal programma.

Alle informatie op een rij

Binnenkort gaan we ook in gesprek met studenten van het Da Vinci College, de schoolambassadeurs. Wat denken zij nodig te hebben om de volgende stap naar werk te kunnen zetten?'

Spuk

Opgelucht zijn beide coördinatoren dat de middelen voor uitvoering van de wet Van school naar duurzaam werk zijn uitgezonderd van de voorgenomen overheveling van de Specifieke uitkeringen (Spuk) naar het gemeentefonds. Hiermee is het gevaar geweken dat de middelen zonder oormerk in de grote portemonnee van de gemeentes terechtkomen. 🍷